

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 112 iyul 2011-ci il tarixli Sərəncamına əsasən, "2011-2021-ci illərdə Azərbaycan təhsilinin inkişafı üzrə Milli Strategiya"nın hazırlanması ilə bağlı Dövlət Komissiyasının yaradılması yeni dərs ili ərəfəsində ölkəmizin ictimai-siyasi və sosial həyatında ən mühüm və əhəmiyyətli hadisə olmuşdur. Müstəqil Azərbaycanda informasiya cəmiyyətinin təşəkkülünü və biliklərə əsaslanan iqtisadiyyata keçid şəraitində yeni təhsil modelinin qurulması üçün təmin edəcək Milli Strategiyanın hazırlanması təhsilin inkişafının dövlət siyasəti səviyyəsində prioritet istiqamət kimi nəzərdə tutulmasına, ölkə Prezidentinin təhsil sahəsinə göstərdiyi müntəzəm diqqət və qayğıya əyani sübutdur.

Onillik Milli Strategiya həm də "Təhsil əsri" elan edilən XXI əsrin çağırışına layiqli cavab olmaqla yanaşı, ulu öndər Heydər Əliyevin ölkəmizin təhsil sahəsində düşünülmüş və gələcəyə ünvanlanmış islahatların sistemli şəkildə aparılması ideyasına sadıqlıqın parlaq təcəssümüdür.

Etiraf olunmalı faktdır ki, təhsil sistemimizin yenidən qurulması ilə əlaqədar 1999-cu ildən başlayan və bu günümüze qədər məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən islahatlar bu vacib strateji fəaliyyət sahəsinin inkişafına güclü təkan vermiş, ölkə təhsilinin qabaqcıl dövlətlərin təhsil sistemlərinə inteqrasiyasına əlverişli şərait yaratmışdır. Nəticə etibarilə dünya təcrübəsində sınaqdan çıxmış innovasiyaların tətbiqinə geniş meydan açılmış, ötən müddət ərzində hər bir dərs ili özünəməxsus əlamətdar hadisələrlə zəngin olmuşdur.

Bu bəməndə 2010-2011-ci dərs ili də istisna deyildir. Belə ki, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin həmin Qanunun tətbiq edilməsi barədə 5 sentyabr 2009-cu il tarixli fərmanına uyğun olaraq, ümumi təhsil sahəsində təhsil orqanlarının, ümumi təhsil məktəblərinin, pedaqoji işçilərin fəaliyyətini tənzimləyən normativ hüquqi sənədlər, o cümlədən "Ümumi təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramları (kurikulumları)", "Ümumi təhsil məktəbinin Nümunəvi Nizamnaməsi", "Ümumi təhsil pilləsində təhsil haqqında dövlət sənədlərinin nümunələri və onların verilməsi qaydası", "Ümumi təhsil xüsusi nailiyyətlərə başa vuran məzunların qızıl və ya gümüş medalla təltif olunma Qaydası", "Təhsildə xüsusi nailiyyətlərə görə qızıl və ya gümüş medalların təsviri", "Təhsil proqramlarının (kurikulumların) yerinə yetirilməsi müddəti", "Ümumi təhsil müəssisəsinin Pedaqoji Şurası haqqında Əsasnamə" hazırlanıb müəyyən olunmuş qaydada təsdiq edilmişdir.

Uzun müddətdən sonra ümumi təhsil məktəb məzunlarının qızıl və ya gümüş medalla təltifinin "Təhsil haqqında" Qanunda təsbit olunmasını və şagirdlərin təhsil əməyinin stimullaşdırılmasına xidmət edərək bu işin reallaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirləri ölkə ictimaiyyəti rəğbətlə qarşılamışdır. Müsbət haldır ki, müstəqil Azərbaycanın təhsil tarixində ilk dəfə qızıl medala layiq görülən 37 nəfər gümüş medalla təltif olunan 16 nəfər məzundan 49 nəfəri respublikanın, 4 nəfəri isə xarici ölkələrin ali məktəblərinə yüksək balla qəbul olunmuşlar.

Təhsil Sektorunun İkinci İnkişaf Layihəsində (TSİİL) nəzərdə tutulan tədbirlərə uyğun olaraq, V-XI siniflər üçün fənn proqramları (kurikulumları) təsdiq edilmiş, Sumqayıt şəhərində və respublikanın 22 rayonunu əhatə edən 3 bölgəsində yeni fənn proqramları (kurikulumları) və dərslik komplekslərinin, şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsinə aid müasir modellərin tətbiqi vəziyyətinə həsr olunmuş zona elmi-praktik konfransları keçirilmiş, eyni məzmunlu məsələlər Astara, Biləsuvar, Şəki, Zaqatala, Qazax, Samux, Qusar, Xaçmaz rayonlarında öyrənilərək nəticələri nazirliyin əmri ilə rəsmiləşdirilmişdir. Bunlarla yanaşı, ümumi təhsilin məzmunu, dərslik siyasəti və təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi sahəsində aparılan islahatyönlü işlərin geniş təbliği və izahı məqsədilə yerlərdə davamlı şəkildə maarifləndirmə tədbirləri təşkil edilmiş, "Öyrədənlərin öyrədəni" kursları vasitəsilə yerli təlimçilərin qruplarının yaradılmasına başlanmışdır. Həmçinin 2011-2012-ci dərs ilində ümumi təhsil məktəblərinin II siniflərində dərs deyəcək 9 min nəfərədək ibtidai sinif müəllimi təhsil sahəsində fəaliyyət göstərən tender yolu ilə seçilmiş qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən yay dövründə öyrədici təlim kurslarından keçirilmiş və onlara müəyyən olunmuş qaydada sertifikatlar verilmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 88-ci ildönümünə həsr edilmiş məktəblilərin ümumi respublika inşa yazı müsabiqəsi ölkəmizdə dördüncü dəfə keçirilmiş "Ən yaxşı ümumi təhsil məktəbi" və "Ən yaxşı müəllim" müsabiqələri, obyektivliyi və şəffaflığı təmin etmək məqsədilə pedaqoji kadrların vakant yerlərə işə qəbulunun yeni model üzrə mərkəzləşdirilmiş qaydada aparılması, Şuşa şəhəri 1 nömrəli tam orta məktəbin 180 illik yubileyinin təntənəli şəkildə qeyd edilməsi, indiki dövrdə

ümumtəhsil məktəblərinin idarə olunmasında mühüm rola malik VMA-ların şəbəkəsinin nəzərəcarpacaq dərəcədə genişlənməsi, təhsil tariximizdə ilk təşəbbüsü kimi "Təhsil ensiklopediyası"nın hazırlanmasına başlanmasında da ötən dərslərin ən yaddaqalan hadisələrindən olmuşdur.

Bunlarla yanaşı, "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən, ümumi təhsil pilləsinin tam orta təhsil səviyyəsində təhsilin təmayüllər üzrə təşkili nəzərdə tutulduğundan gələcəkdə bu işin səmərəli həyata keçirilməsinə zəmin yaratmaq üçün Bakı Avropa Liseyi, Fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyi, "Elitar" gimnaziya, akademik Zərifə Əliyeva adına məktəb, 6 nömrəli məktəb-lisey nazirliyin əmri ilə pilot müəssisələr elan olunmuş və 2011-2012-ci dərslərindən həmin məktəblərin müsabiqə əsasında komplektləşdirilmiş XI siniflərindən başlayaraq tam orta təhsilin eksperiment qaydasında müəyyən edilmiş təmayüllərlə təşkili qərarə alınmışdır. Bu məqsədlə xüsusi tədris planları və proqramları təsdiq olunmuş pilot siniflərində dərslər deyəcək müəllimlərin seçimi aparılmışdır.

Təhsil Nazirliyinin "İstedadlı şagirdləri üçün xüsusi lisey siniflərinin təşkili barədə" 22 iyun 2010-cu il tarixli əmrinə uyğun olaraq, 2010-2011-ci dərslərində Gəncə şəhəri 27 nömrəli fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü liseydə, Sumqayıt şəhəri təbiət elmləri təmayüllü gimnaziya, Quba rayonu A. A. Məmmədov adına təbiət fənləri təmayüllü 2 nömrəli məktəb-liseydə, Mingəçevir şəhəri İ. Qayıbov adına 10 nömrəli, Şirvan şəhəri S. Hüseynov adına 1 nömrəli, Lənkəran şəhəri S. Kazımbəyov adına 6 nömrəli, Şəki şəhəri 19 nömrəli və Ağdaş rayonu S. Vurğun adına şəhər 1 nömrəli məktəblərdə yaradılmış xüsusi istedadlı ilə fərqlənən şagirdləri üçün V lisey siniflərində uğurlu nəticələr əldə edilmiş, təhsilin innovasiyalar zəminində təşkili istiqamətində müsbət təcrübə toplanmışdır. 2011-2012-ci dərslərində həmin müəssisələrdə V və VI xüsusi lisey sinifləri fəaliyyət göstərəcək, bu proses növbəti dərslərdə ardıcıl davam etdiriləcəkdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ölkədə gənclərin avangard rolunun gücləndirilməsi sahəsində yürütdüyü xoşməramlı siyasəti rəhbər tutaraq, son on illikdə aparılan təhsil islahatlarının nəticəsində formalaşmış istedadlı gənc müəllimlərin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi və stimullaşdırılması üzrə nazirliyin 15 iyul tarixli, 1436 nömrəli əmri ilə xüsusi Fəaliyyət planının təsdiqi də ötən dərslərə aid diqqətçəkən tədbirlərdən biridir.

2010-2011-ci dərslər ili ərəfəsində respublikada 9380 yerlik 26 məktəb istifadəyə verilmiş, 12 məktəb və 6 uşaq bağçası əsaslı təmir edilmişdir. 50-dən artıq rayonun ümumtəhsil məktəblərinə 2009-2010-cu dərslərində olduğu kimi, 427414 parta, 2315 yazı lövhəsi, 14313 müəllim stolu, 67662 müəllim stulu göndərilmişdir.

2011-2012-ci dərslər ilini 12180 nəfər şagird yeni tikilmiş 47 məktəbdə qarşılayacaqdır. Bundan başqa, Lənkəran şəhəri 4 nömrəli məktəbdə 560 yerlik əlavə 28 sinif otağı inşa olunmuşdur. Yeni dərslər ili ərəfəsində 6 məktəb əsaslı təmir edilmişdir. Eyni zamanda ayrı-ayrı bölgələrdəki məktəblərə 22 milyon manat dəyərində 12957 parta, 1080 yazı lövhəsi, 2095 müəllim stolu, 3750 müəllim stulu verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 4 may 2011-ci il tarixli, 91490 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"na əsasən, 2011-ci ildə 4 yeni məktəb binasının, 2 məktəbə əlavə korpusun, 20 məktəb üçün əlavə sinif otaqlarının tikintisinin, 44 məktəb və 51 uşaq bağçasının əsaslı təmirinin, 6 məktəbdə bərpa işlərinin başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

"2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasişlandırılması üzrə Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq keçən dərslərdə 27 min nəfər İKT-nin tətbiqi üzrə müxtəlif təlim kurslarından keçirilmiş, 180 ümumtəhsil məktəbinə 1733 ədəd kompüter, 148 məktəbə 402 noutbuk, 14 məktəbə 1500 netbuk, 155 məktəbə 403 proyektor, 23 məktəbə 30 printer verilmiş, Azərbaycan Təhsil Şəbəkəsinə qoşulmuş ümumi təhsil müəssisələrinin sayı 503-dən 1100-ə çatdırılmışdır.

O da qeyd olunmalıdır ki, 2011-2012-ci dərslər ili ərəfəsində ümumtəhsil məktəbləri üçün 102 adda 3463170 nüsxə dərslük çap edilmişdir. Onların 45 adda 11179750 nüsxəsi yeni fənn proqramları (kurikulumları) ilə işləyən ibtidai siniflər üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Bütün bunlarla yanaşı, həmçinin etiraf etmək lazımdır ki, ümumtəhsil məktəblərində təlim-

tərbiyənin keyfiyyəti müasir dövrün tələblərinə tam cavab vermir, bu sahədə problemlər hələ də qalmaqdadır. Təhsil orqanları tərəfindən məktəb rəhbərlərinin vəzifə funksiyalarını lazımi səviyyədə yerinə yetirmələrinə ciddi nəzarət olunmur, idarəetmənin hesabatvermə, məsuliyyətin bölüşdürülməsi və inkişafın monitorinqi prinsipləri əsasında qurulması diqqətdən kənarda qalmışdır.

Rayon və şəhərlərdə bir sıra məktəb direktorları şagird kontingentinin sabit saxlanmasına laqeyd münasibət göstərir, xüsusilə yuxarı siniflərdə dərslə davamiyyətin normal təşkilini təmin edə bilmirlər. Təhsildən yayınan şagirdlərin məktəb hesabatına daxil edilməklə adlarının sinif jurnalına yazılması faktları vardır ki, bu da son nəticədə maliyyə pozuntusuna gətirib çıxarır.

Əksər məktəblərdə şagird nailiyyətlərinin monitorinqinin təşkili yarıtmaz vəziyyətdədir. Ona görə də məktəb rəhbərlərindən bir çoxunun dərslərlə ərzində şagirdlərin təlim göstəricilərindən hətta xəbərləri belə olmur.

Məktəb şəbəkəsinin optimallaşdırılması sahəsində zəruri tədbirlərin görülməməsi, kadrsiyasəti düzgün aparılmadığından məktəblərdə lüzumsuz olaraq xeyli artıq müəllim saxlanması, xüsusən, ibtidai sinif sinif müəllimi sıxlığının yaranması, eləcə də aparat və metodkabinet dəməkdəşlərinin böyük ələksəriyyətinin müasir təhsil innovasiyalarının mənimsəməməsi yerli təhsil orqanlarının fəaliyyətindəki ciddi qüsurlardan hesab edilir.

Qeyd olunanlarla əlaqədar mövcud vəziyyəti obyektiv qiymətləndirməklə 2011-2012-ci dərslə ilində qarşıda duran vəzifələri müzakirə etmək və inkişafyönlü əməli təkliflər hazırlamaq məqsədilə

ƏMR EDİRƏM:

1. 2011-ci il 5-12 sentyabr tarixlərində ümumi təhsil sistemində çalışan pedaqoji işçilərin rayon (şəhər) konfransları keçirilsin.

2. Konfranslar plenar və metodik bölmə iclaslarından ibarət olmaqla 2 gün ərzində keçirilsin.

3. Konfransların keçiriləcəyi günlərin qrafiki təsdiq edilsin (əlavə olunur).

4. Konfransların plenar iclaslarında "2010-2011-ci dərslə ilinin yekunları və yeni dərslə ilində qarşıda duran vəzifələr" mövzusunda rayon (şəhər) təhsil şöbəsi (idarəsi) müdirlərinin məruzəsi dinlənilib müzakirə olunsun.

5. Məktəb direktorlarının, seçmə yolla direktor müavinləri və qabaqcıl müəllimlərin, eləcə də "Ən yaxşı müəllim" müsabiqəsi qaliblərinin, təhsildə xüsusi nailiyyətlərlə fərqlənmiş və yüksək ballı ali məktəblərə daxil olmuş məzunların, habelə aidiyyəti təşkilatların nümayəndələrinin iştirakı təmin olunmaqla plenar iclaslarını 150-250 nəfərlik tərkibdə "dəyirmi masa" formasında təşkil; təhsil şöbəsi (idarəsi) müdirinin məruzəsinin cədvəl, sxem və qrafiklərsə əsasında hazırlanıb ekranda müvafiq slaydlarla müşayiət edilməsi məqsədə uyğun hesab olunsun.

6. Metodik bölmə iclasları aşağıdakı təhsil işçiləri üçün təşkil edilsin:

- məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin müdirləri;
- məktəb direktorları;
- ayrılıqda olmaqla məktəb direktorlarının müavinləri;

-
- ayrılıqda olmaqla fənlər üzrə metodbirləşmə rəhbərləri;
 - məktəb kitabxanaçıları;
 - praktik məktəb psixoloqları;
 - uşaq birliyi rəhbərləri.

7. Naxçıvan MR Təhsil Nazirliyi, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi, Gəncə Şəhər Təhsil İdarəsi, rayon (şəhər) təhsil şöbələri plenar və bölmə iclaslarında irəli sürülmüş təkliflərin ümumiləşdirib sentyabrın sonunadək Təhsil Problemləri İnstitutuna göndərsinlər.

8. Təhsil Problemləri İnstitutu (A.Mehrabov):

8.1.8.15 Bölmə iclaslarının səmərəli keçirilməsində yerli təhsil orqanlarına köməklik məqsədilə metodik tövsiyələr hazırlayıb avqustun 20-dək pedaqoji mətbuatda dərc etdirdsin.

8.2. Yerlərdən alınmış təkliflərin təhlilini aparsın və ümumiləşdirilmiş material hazırlayıb nazirliyə təqdim etsin.

9.9. Aparatın rəhbəri İ. Pirməmmədov konfranslarda nazirliyin nümayəndələrinin iştirakı barədə təkliflərini 2 həftə müddətinə rəhbərliyə təqdim etsin.

10. İctimaiyyətlə əlaqə şöbəsi (B. Hüseynzadə) bu əmrin "Azərbaycan müəllimi" qəzetində dərc olunmasını və konfransların gedişinin KİV-lərdə işıqlandırılmasını təmin etsin.

11. Əmrin icrasına nəzarəti öz üzərimdə saxlayıram.

Misir MƏRDANOV,
Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri
10 avqust 2011-ci il